

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'nin Yüksekova ilçesine bağlı Örnekköy'de yaklaşık 70 hanede yaşayan 300 yurttaşın temel geçim kaynağını oluşturan tarımsal üretim ve hayvancılık faaliyetleri, 2023 yılında kamu kaynakları kullanılarak ihale yoluyla inşa edilen sulama kanalının kısa sürede çökmesi nedeniyle ciddi bir krizle karşı karşıya kalmıştır. Köylülerin ve köy muhtarlığının aktardığı bilgilere göre, yaklaşık 30-40 yıl boyunca hizmet veren eski sulama kanalının yerine yapılan yeni kanal daha ilk yıldan itibaren deformasyona uğramış, 2026 yılı itibarıyla ise tamamen kullanılamaz hale gelmiştir. Böylece bölgedeki bahçeler, tarım arazileri ve hayvancılık faaliyetleri için hayati önemde olan sulama altyapısı işlevsizleşmiştir.

Bu olay yalnızca bir altyapı arızası değil; kırsal kalkınma politikalarının etkinliği, kamu yatırımlarının denetlenmesi, kaynak kullanımında hesap verebilirlik, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği ve yurttaşların kamusal hizmetlere eşit erişim hakkı açısından çok boyutlu bir yönetsel sorun olarak değerlendirilmelidir. Kamu bütçesinden finanse edilen bir yatırımın birkaç yıl içerisinde tamamen kullanılamaz hale gelmesi, yalnızca teknik bir başarısızlık değil aynı zamanda kamu zararı ihtimalini de gündeme getirmektedir. Bu durum, yatırımın planlama, ihale, yapım, denetim ve kabul süreçlerinin bütüncül biçimde incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Ülkemizde tarımsal üretim üzerindeki iklim baskıları, kuraklık riski, artan girdi maliyetleri ve kırsal nüfusun azalması gibi yapısal sorunlar giderek derinleşirken; özellikle Hakkâri gibi dağlık ve sınır bölgesi niteliği taşıyan illerde sulama altyapısının önemi daha da artmaktadır. Tarımsal üretimin büyük ölçüde küçük aile işletmeleri tarafından yürütüldüğü bölgede suya erişim yalnızca ekonomik bir mesele değil, aynı zamanda gıda güvenliği, kırsalda yaşamın sürdürülebilirliği ve yerel kalkınmanın devamlılığı açısından stratejik bir öneme sahiptir. Buna rağmen son yıllarda Hakkâri genelinde sulama altyapısındaki eksiklikler, bakım-onarım yetersizlikleri, tarımsal desteklere erişimde yaşanan sorunlar ve kırsal üretimin gerilemesi nedeniyle birçok köyde ekilebilir alanlar atıl hale gelmekte, üreticiler tarımdan uzaklaşmakta ve zorunlu göç eğilimleri güçlenmektedir.

Örnekköy'de yaşanan durum bu yapısal tablonun somut bir örneğini oluşturmaktadır. Tarım ve hayvancılıkla geçinen yurttaşların üretim araçlarına erişiminin ortadan kalkması, yalnızca bir köyün mağduriyeti değil; bölgesel kalkınma hedeflerinin, kırsal destek politikalarının ve kamu yatırımlarının etkinliğinin sorgulanmasına neden olan bir kamusal sorundur.

Üstelik yurttaşların ve muhtarlığın çeşitli tarihlerde ilgili kurumlara başvurduğu, ancak teknik inceleme ve çözüm yönünde yeterli adımların atılmadığı yönündeki iddialar, kamu yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri açısından da ciddi soru işaretleri yaratmaktadır.

Bu bağlamda, söz konusu sulama kanalının yapım sürecinin teknik ve idari boyutlarıyla araştırılması, oluşan kamu zararının tespit edilmesi, sorumlular hakkında gerekli işlemlerin başlatılması ve köylülerin mağduriyetinin giderilmesi amacıyla sulama altyapısının yeniden inşa edilmesine yönelik somut bir yatırım programının hayata geçirilmesi kamu yararı bakımından zorunluluk arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Örnekköy'de 2023 yılında ihale yoluyla yaptırılan sulama kanalının kısa süre içerisinde çökmesine ilişkin Hakkâri İl Özel İdaresi hakkında herhangi bir müfettiş incelemesi, ön inceleme veya idari soruşturma başlatılmış mıdır?
2. Söz konusu yapım işine ilişkin ihale bedeli, yüklenici firma bilgileri, iş artışları, hakediş ödemeleri ve kabul işlemlerine ilişkin veriler nelerdir? Bu süreçlerde herhangi bir usulsüzlük tespiti yapılmış mıdır?
3. Kanalin geçici ve kesin kabul işlemleri hangi tarihlerde gerçekleştirilmiş; kabul komisyonlarında görev alan teknik personelin uzmanlık alanları nelerdir?
4. Üç yıl içerisinde kullanılamaz hale gelen bir yatırımın kabul işlemlerinden sorumlu kamu görevlileri hakkında herhangi bir idari işlem tesis edilmiş midir?
5. Muhtarlık tarafından yapılan başvurulara rağmen teknik ekip gönderilmediği yönündeki iddialar doğru mudur? Doğru ise ilgili başvurular hangi gerekçelerle sonuçsuz bırakılmıştır?
6. Kamu kaynaklarıyla finanse edilen bir altyapı yatırımının fiilen ortadan kalkması nedeniyle oluşan kamu zararının tespiti amacıyla herhangi bir inceleme yapılmış mıdır? Yapılmış ise tespit edilen zarar tutarı ne kadardır?
7. Son on yılda Hakkâri İl Özel İdaresi tarafından yaptırılan altyapı projelerinden kaçında erken deformasyon, çökme, yıkılma veya kullanılamaz hale gelme vakası yaşanmıştır? Bu projelerin toplam maliyeti ne kadardır?
8. Hakkâri'de kamu yatırımlarının denetimi konusunda Sayıştay raporları, müfettiş raporları veya idari incelemelerde tespit edilen eksiklikler nelerdir? Bu eksikliklerin giderilmesi için hangi tedbirler alınmıştır?
9. Köylülerin iddia ettiği şekilde teknik şartnamelere aykırı malzeme kullanıldığı tespit edilirse yüklenici firma hakkında uygulanacak hukuki ve idari yaptırımlar nelerdir?
10. Yüzlerce yurttaşın tarımsal üretim hakkını etkileyen bu altyapı çöküşünün giderilmesi amacıyla merkezi idare ve yerel idareler arasında oluşturulmuş bir eylem planı bulunmakta mıdır?